

gennem Arbejdsraadet om at bringe den nævnte Paragraf til Anvendelse, men herom har der ikke kunnet opnaas Enighed, idet Flertallet af Medlemmerne gik ud fra, at Papirfabrikkerne efter Paragraffens Ordlyd ikke faldt ind under den. Spørgsmaalet er derfor rejst paa ny ved et Andragende fra De samvirkende Fagforbund, og Ministeriet har da ment at burde fremme den omhandlede Reform ved særlig Lov.

Det foreliggende Lovforslag er behandlet af Arbejdsraadet, som enstemmig har tiltraadt det, og jeg forventer, at denne Enstemmighed vil have Betydning for Sagens Behandling i den høje Rigsdag.

Det er mig bekendt, at der i Arbejdsraadet har været Ønsker om andre Ændringer i Fabrikloven, saaledes Indskrænkning af unge Menneskers Arbejdstid. Der er absolut Sympati derfor i Ministeriet, og videre Overvejelser heraf finder Sted, men man har fundet det rigtigst under Hensyn til Sagens Vigtighed at fremsætte Lovforslag om Treholds-Skifte selvstændigt og uafhængigt af Ønsket om andre Ændringer i Fabrikloven. Jeg mener imidlertid ingenlunde, at man kan slaa sig til Ro med denne lidet omfattende Reform, dette Arbejdstidsforslag, det maa betragtes som et første vigtigt Skridt, som er i højeste Grad paakrævet, men Industriens Udvikling nødvendiggør ganske sikkert lignende Foranstaltninger i talrige andre Virksomheder, hvor mange Arbejdere beskæftiges. Hensynet til Arbejdernes Sundhed og dernæst til Samfundets Præstationsevne nødvendiggør det; Hensyn til den store arbejdsløse Armé byder Samfundet at foretage regulerende Indgreb ogsaa paa dette Omraade. Der er derfor iværksat Overvejelser og Forberedelser til en videregaaende Lovgivning overfor andre Virksomheder, og det vil ikke mindst for alle Venner af en høj Kultur i Arbejderklassen, et sundt Familienliv og en omhyggelig Børneopdragelse være vigtigt at faa gennemført saadanne Reforme med Hensyn til Arbejdstiden, som den her foreslaas.

Lovforslagets Vedtagelse vil formentlig betyde, at i det mindste 1 000 arbejdsløse vil kunne finde Beskæftigelse i de Bedrifter, Lovforslaget kommer til at omfatte, og at i det mindste 4 000 Arbejdere vil faa en betydelig lysere Tilværelse end hidtil. Og de Industrier, der rammes ved det her fremsatte Lovforslag, er i økonomisk Henseende saa velstillede, at der aldeles ikke er Spørgsmaal om, hvorvidt de er i Stand til

at bære Udgifterne ved denne Reform. Endnu maa jeg maaske anføre et Synspunkt ved Betrædelsen af denne Vej. Den frygtelige Verdenskrig er efter 4 $\frac{1}{4}$ Aars Forløb ført til Vaabenstilstand. Denne Begivenhed kan ikke gaa sporløst hen over Landene, og navnlig er det forstaaeligt, at Underklasserne maa kræve Plads til Fremskridt. Landenes Arbejdere baade ude og her hjemme har baaret tunge Byrder i Krigens Aar; den sociale Lovgivning har haft en Stilstandsperiode; mange Ønsker har maattet skydes til Side. Nu, da ændrede Forhold er indtraadt, kan disse Ønsker fornuftigvis ikke holdes nede; Reforme som den, her foreslaas, kræver Gennemførelse, specielt er det foreliggende Spørgsmaal om 8 Timers Arbejdsdagen paa Dagsordenen i alle Lande, og det maa meget anbefales at tage med Velvillie paa de Ønsker, der nu bæres frem fra Arbejderklassen. Jeg udtaler derfor Haabet om den velvilligst mulige Behandling af det her fremsatte Lovforslag og om en videre Udvikling af den Beskyttelse, som er fornøden. Velvillie heroverfor vil være bedst stemmende med de sande Samfundsinteresser.

Det andet Lovforslag, jeg skal tillade mig at fremsætte, er af lignende Karakter som det allerede omtalte. Det fremtræder som *Forslag til Lov om Ændring af Loven af 8. Juni 1912 om Arbejde i Bagerivirksomheder og Konditorier*, og det tilsigter at afskaffe Natarbejdet, saaledes at intet Arbejde i Bagerier og i Konditorier maa finde Sted i Tiden mellem Kl. 8 Aften og Kl. 4 Morgen. Ogsaa dette Lovforslag er forberedt gennem længere Tid og har passeret Arbejdsraadet. I meget indtrængende Ord har Bageri- og Konditoriarbejderne andraget Rigsdagen om Forbud mod Natarbejde. Arbejds- og Fabriktilsynet har støttet det, navnlig paa Grundlag af en foreliggende Indberetning fra den Fabrikinspektør, som fører Tilsyn med Bagerierne i København og paa Frederiksberg. Denne Inspektør udtaler sig saaledes i denne Indstilling, at Hensynet til Arbejdernes Sundhed og almindelige Levevilkaar taler til Gunst for det, og fremhæver navnlig, at Natarbejdet i Bagerierne ikke alene udføres af voksne Arbejdere, men at Fagets Lærlinge fra 15 Aars Alderen ligeledes anvendes til dette Natarbejde, hvilket er nødvendigt, for at de overhovedet kan faa den fornødne Uddannelse, saa længe Natarbejdet i det hele eksisterer. Fabrikinspektøren udtaler, at dette Natarbejde i høj